

СЕКЦІЯ 4

ЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ І НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ: ВПЛИВ ТА ВЗАЄМОДІЯ

Керівник секції - канд.екон.наук, доцент Бурак О.М.
Секретар секції - асистент Покуца І.В.

ПИТАННЯ ВЛАСНОСТІ, ЯК СУЧАСНА ОСНОВА ПРОЦЕСУ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

С. М. ГАЙДЕНКО, асистент
С. В. ТЕЛЯТНИК, асистент
*Харківський національний університет міського
господарства імені О.М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Революція, 12
alanserg@mail.ru*

В сучасних умовах господарювання процес розвитку тривалий та досить болісний для навколишнього середовища. Характерною рисою стратегії, яка намітилася є прагнення вирішити багато проблем за рахунок посилення навантаження на навколишнє середовище.

Сучасною основою становлення ринкових відносин служить перетворення відносин власності. Оскільки основні виробничі фонди ґрунтовно зношені, найбільш важливу роль як об'єкт власності здобувають ресурси, які виснажуються. Власник джерел сировини може бути впевнений у міцності свого положення не тільки всередині держави, але й на світовому ринку. В основі системи платежів за користування природними ресурсами повинні бути відносини власності й владно-господарюючі відносини з приводу використання природних ресурсів, при цьому необхідно домогтися однозначного трактування питань власності на природні ресурси.

Відносини власності - базові для будь-якої системи розподілу доходів, що є вторинною відносно них. Плата, яка вводиться без прив'язки до відносин власності або на ґрунті розмитих відносин власності, не має під собою достатньої аргументації. Права власності означають, що суб'єкт власності має наступні можливості щодо об'єкта власності: встановлювати правила його експлуатації; одержувати дохід від його експлуатації; передавати права розпорядження довіреній організації та ін.. Права власника не є абсолютними, і держава в особі законодавчої влади має можливість встановлювати різні обмеження на процес і характер використання природних ресурсів залежно від їхньої значимості з різних поглядів.

Обмеження пов'язані в основному з способом використання ресурсу, умовами його відтворення та ін.. Вони, як правило, не стосуються способів одержання доходів від їх експлуатації. У цьому випадку мова йде про розподіл рентного доходу. Права користування передаються компанії, яка займається

експлуатацією природного ресурсу, на умовах, спеціально створюваних власником або довіреною організацією, якій передані права розпорядження. Коли ми говорили про права власника, то мали на увазі одержувача доходу.

У цей час залучення первинних ресурсів у сферу господарської діяльності триває дуже активно. Але про збалансованість потреби в сировинних ресурсах і їх наявності поки говорити не доводиться, при цьому всі елементи навколишнього природного середовища споживаються з крайнім перевантаженням і ін.. Витрати на залучення природних ресурсів у господарський оборот і їх відтворення, як і раніше зростають, а символічні платежі за ресурси не створюють передумов для їхньої економії, при цьому справа не тільки в платежах, а й в кризовій ситуації в галузі природокористування, яка є наслідком цілого комплексу причин.

Для того щоб домогтися підвищення ефективності використання природних ресурсів, необхідно приборкати неефективний попит на природну сировину, знизивши навантаження, з одного боку, на ресурсний потенціал, а з іншого боку - на інвестиційний комплекс.

Отже, необхідно якомога швидше передавати всі ресурси в приватну власність або підвищувати ефективність адміністративного підходу. Безконтрольний процес приватизації природних ресурсів може привести до енергетичної кризи й гострого дефіциту сировини на внутрішньому ринку. З огляду на це, необхідно прагнути до того, щоб система відносин власності була інваріантна щодо політичних процесів.

RETHINKING NATURAL CAPITAL FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Patrizia Gazzola, Professor
Department of Economics, Insubria University
Via Ravasi, 2 , Varese, Italy
patrizia.gazzola@uninsubria.it
(corresponding author)

Piero Mella, Professor
Department of Economics and Business, University of Pavia
Via San Felice, 5, Pavia, Italy
piero.mella@unipv.it

The presented research aims to build a business model for the sustainable development. The study reports on research employing the Five Capitals model of sustainability to identify and facilitate the exploitation of opportunities for improved the actual business models.

Today's most dominant business models are not sustainable, to the extent that they encourages companies to relentlessly deplete the *natural capital*, which companies and communities require for their food, water, energy, and materials. Natural capital is made up of the resources and ecosystem services of the natural